

Entrebancats amb la pedra

El *Diccionari de la literatura catalana* diu que Maria Beneyto és autora del llibre *Elegies de la pedra trencadissa*. N'és del llibre *Elegies de pedra trencadissa*.

Pobres matrimonis francesos!

Quan Nelly, la mestressa del bar d'*El gat*, ha escoltat els darrers detalls del drama familiar de l'Émile –que la dona, a qui odia, l'espia del matí a la nit i li compta els gots de vi que es pren cada dia–, es compadeix d'ell sense prendre's ho a la tremenda, perquè, escriu Simenon, “per a ella, aquestes històries conjugals (“ces histoires conjugales”) s'assemblaven totes”. A la versió Quaders Crema-Lluís Maria Todó el lector descobrirà que a França tots els matrimonis pateixen situacions similars, perquè hi llegirà: “Per a ella, totes les històries conjugals s'assemblaven”.

On és Lewis Carroll?

L'Àlícia d'*A través del mirall* pregunta a la granota “on és el criat que s'encarrega de contestar a la porta” i la granota, un cop assabentada de quina porta parla, diu a Àlícia: “Contestar a la porta? Què ha preguntat?”. La gràcia de la rèplica de la granota es perd en l'edició labutxacada-Salvador Oliva perquè Àlícia no pregunta pas on és el criat que s'encarrega de contestar a la porta, sinó “on és el criat que s'encarrega d'obrir la porta?”

Desencaix

A partir d'una decisió precipitada de Fabra, el DIEC2 ha establert que l'exemple “l'ós blanc habita les regions polars” no encaixa en la definició del verb *habitar* –viure, estar-se (en una casa, en un poble, etc.)– i que n'és una extensió. L'Alcover-Moll, Enciclopèdia, el GD62 i el PD, indiquen que exemples com “les feres cerquen caverne en què habiten”; “els ocells que habiten les nostres comarques” i el mateix “l'ós blanc habita les regions polars”, hi encaixen del tot.

Llorenç Moyà perd l'estereotip d'autor esteticista gràcies a la biografia de Miquel Àngel Vidal

El motiu més important pel qual encara no s'ha atorgat a Llorenç Moyà i Gilabert (Binissalem, 1916-Palma de Mallorca, 1981) el lloc i la projecció que li corresponen es la percepció d'un escriptor estètic i estàtic, la d'un poeta de notable perfecció formal amb un llenguatge exquisit i refinat, però superficial, sense profunditat ni contrast, un estilista barroc i idealitzador amb propensió a la temàtica evasionista i religiosa.

L'escriptor i filòleg Miquel Àngel Vidal (Binissalem, 1962) fa aquesta consideració en la biografia que ha dedicat a Llorenç Moyà, *La tebior dels dies*, publicada pel Gall Editor amb la col·laboració del Govern de les Illes Balears i l'Institut d'Estudis Baleàrics. Es tracta, diu, d'una percepció, d'un prejudici, que no s'ajusta a la realitat. L'evasionisme i l'esteticisme són presents només a la primera etapa, la de la immediata postguerra, però a partir del 1956 l'escriptor pren consciència que l'esteticisme de l'Escola Mallorquina no li permet anar més enllà. Aquell primer moment, diu el biògraf, té unes causes evidents: l'aprenentatge fet en el si de l'Escola Mallorquina, la situació del moment, d'un franquisme repressor de tota activitat literària en la nostra llengua que no fos ortodoxa amb la ideologia del règim i el catolicisme, i el pudor personal.

Però el 1956 obre una època de reflexió sobre la realitat que comença amb el recull de contes *A Robines també plou*, segueix amb el seu “teatre de la llibertat” i els reculls poètics de tema clàssic, té una intensificació amb la lírica íntima i amorosa en els anys setanta, i arriba fins a la literatura satírica i popular de la darrera època.

La seva actitud crítica i el compromís polític i cultural foren tan importants com la seva tasca d'orfebre de la llengua, afirma Miquel Àngel Vidal.

Amb la publicació de la biografia, Miquel Àngel Vidal, doctorat l'any passat amb una tesi sobre l'escriptor, vol demostrar que la seva personalitat és molt més complexa i profunda del que generalment es pensa, i, sobretot, revisar l'estereotip que n'ha quedat com a poeta esteticista i, finalment, destacar la seva important contribució a la literatura catalana de la segona meitat del segle XX.

L'estudiós de Moyà va estar temptat de titular la biografia “L'home grisenc”, perquè és així com s'autodefineix el poeta en el sonet “Autoretrat”. En efecte, la seva vida va ser absent d'aventures i sotracs, d'experiències apassionades i apassionants, però va ser exemplar perquè gràcies a la literatura va saber viure amb intensitat i passió, superar la barrera de la mediocritat i, al mateix temps, vèncer les seves frustracions i els seus complexos. “És la vida d'un home qualsevol amb una passió que el va magnificar”, diu Vidal.

La tebior dels dies. Biografia de Llorenç Moyà Gilabert no tan sols aprofundeix en la vida i l'obra de l'escriptor, sinó que també reconstrueix el context, l'àmbit cultural que el va envoltar i les seves relacions amb altres autors i artistes.



Llorenç Moyà Gilabert entre Camilo José Cela i Llorenç Villalonga.